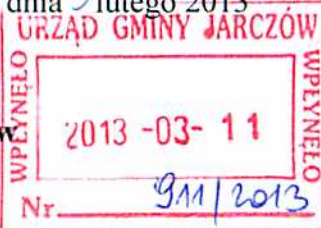

Lublin, dnia 5 lutego 2013

Wójt Gminy Jarczów
ul. 3 Maja 24
22-664 Jarczów

Nawiązując do pisma z dnia 1.10.2012 r., znak: RRG.6220.20.2012 (data wpływu: 4.10.2012 r.) oraz uzupełnienia do raportu złożonego wraz z pismem z dnia 11.01.2013 r., znak: RRG.6220.39.2013, dla przedsięwzięcia polegającego na **budowie parku elektrowni wiatrowych na terenie gminy Jarczów wraz z infrastrukturą towarzyszącą**, w myśl § 50 k.p.a. proszę o złożenie następujących uzupełnień i wyjaśnień:

1. Wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowego przedsięwzięcia został złożony w oparciu o kwalifikację do § 3 ust. 1 pkt 6b rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2010 r., Nr 213, poz. 1397). Zgodnie z informacjami zawartymi w raporcie ooś, w ramach budowy infrastruktury towarzyszącej dla planowanych elektrowni wiatrowych zaplanowano utworzenie utwardzonych dróg dojazdowych o długości ok. 10,4 km, które również podlegają kwalifikacji do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 6b ww. rozporządzenia. W związku z powyższym wskazuje się potrzebę rozszerzenia podstawy prawnej analizowanego wniosku, a nie zmiany procedury.
2. Zamieszczone w uzupełnieniu do raportu współrzędne topograficzne przedstawione zostały w nieobowiązującym już układzie „1965” (Państwowy Układ Współrzędnych Geodezyjnych 1965 obowiązywał do 31 grudnia 2009 r.). Należy podać współrzędne geograficzne posadowienia elektrowni wiatrowych lub określić ich lokalizację przy użyciu układów współrzędnych geodezyjnych: układ 2000 (PUWG 2000) lub układ 1992 (PUWG 1992), zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 15 października 2012 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz. U. 2012 poz. 1247).
3. W pkt 5 uzupełnienia raportu zawarta jest informacja iż „Inwestor może zastosować dowolną inną turbinę, z tym zastrzeżeniem, że wybrany model nie będzie powodował większych oddziaływań na środowisko niż te, które zostały opisane w raporcie jako akceptowalne, i które zostaną określone jako środowiskowe warunki realizacji przedsięwzięcia w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach”. W postanowieniu uzgadniającym warunki realizacji przedsięwzięcia tut. Organ nie określa dopuszczalnego zakresu oddziaływań przedsięwzięcia tylko parametry inwestycji, przy których przedsięwzięcie (zgodnie z analizami przedłożonymi w raporcie) nie będzie znacząco oddziaływać na środowisko.

Nie można zgodzić się z twierdzeniem iż „zmniejszenie parametrów elektrowni wiatrowych spowoduje również zmniejszenie oddziaływania inwestycji na środowisko”, gdyż przy zmniejszeniu wysokości wieży turbiny wiatrowej i pozostawieniu innych parametrów niezmiennych wpływ na środowisko może być większy (oddziaływanie w zakresie emisji hałasu, zmiana pułapu pracy śmigła). Ponadto przyjęcie maksymalnej wysokości wieży 95 m nie jest spójne z informacją zawartą w tabeli nr 6 na str. 28 załącznika: Analiza oddziaływania akustycznego przedsięwzięcia polegającego na budowie parku elektrowni wiatrowych na terenie gminy Jarczów wraz z infrastrukturą towarzyszącą, w której wśród rozpatrywanych turbin wiatrowych, możliwych do montażu na farmie wiatrowej Jarczów, zaproponowany model referencyjny jest jedyny i najniższy.

4. Zgodnie z art. 66 ust 1 pkt 5 i 6 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.) raport ooś powinien zawierać opis analizowanych wariantów, w tym racjonalnego wariantu alternatywnego wraz z określeniem ich przewidywanego oddziaływania na środowisko.

Wariantowanie inwestycji związanej z realizacją farmy wiatrowej może lecz nie musi powstać w zaprezentowany w raporcie sposób. Dla organu nie jest istotne w jaki sposób powstało wariantowanie, lecz określenie wpływu każdego z proponowanych wariantów na środowisko. Dla wariantu preferowanego do realizacji określono w raporcie rodzaje i skalę oddziaływań, natomiast w analizie wariantu alternatywnego przy każdym z rodzajów oddziaływań określono jego skalę w następujący sposób:

„Budowa farmy w wariantcie alternatywnym (25 elektrowni) niesłaby za sobą potencjalnie większe zagrożenia dla ... (ze względu na skalę przedsięwzięcia). Zagrożenia te mogłyby zostać zmniejszone przez zastosowanie opisanych wyżej środków minimalizujących i łagodzących”.

Z tak przedstawionego opisu oddziaływania nie wynika jaka jest jego wielkość. Czy według przyjętej przez autora raportu skali oddziaływań mieściłoby się ono w „umiarkowanym” czy już stawało „znaczące” bądź „krytyczne”? Należy bardziej precyzyjnie określić skalę tych oddziaływań.

Ponadto, przypisanie gradacji ocen wyłącznie oddziaływaniom wariantu inwestorskiemu „utrudnia porównanie obu wariantów”. Tut. Organ nie wskazuje potrzeby zmiany metodyki oceny tylko sposobu jej prezentacji (macierze).

Istotne jest porównanie wariantów przedsięwzięcia szczególnie w zakresie oddziaływania na środowisko przyrodnicze (w opisie wariantów (sposób dochodzenia do wariantu inwestorskiego) zapisane jest, że „po analizie wyników monitoringów oraz zapisów mpzp zrezygnowano z budowy niektórych elektrowni oraz dokonano przesunięć części z nich”. Jakie więc były wyniki tych monitoringów, skoro spowodowały, że realizacji 25 elektrowni nie była korzystna środowiskowo?), emisji hałasu oraz wpływu na krajobraz.

Przedstawienie opisu analizowanych wariantów wraz z określeniem przewidywanego oddziaływania na środowisko każdego z nich jest wymagane przepisami prawa. Nie jest to wymóg uwarunkowany tym, że wariant proponowany do realizacji jest mniej korzystny z punktu widzenia ochrony środowiska i tylko w takiej sytuacji w raporcie ma być przedstawiony dodatkowo wariant alternatywny. Cyt. Za wyrokiem WSA w Lublinie z dnia 12.09.2012 r. Sygn. Akt II SA/Lu 354/12: „Ustawodawca przewidział obowiązek wskazania w raporcie opisu analizowanych wariantów, co daje organowi możliwość porównania, a nawet wyboru innego, niż zaproponowany przez inwestora, wariantu”. Ostateczna ocena wpływu wariantów na środowisko należy zatem do organu a nie do osób sporządzających raport. Jednak by organ mógł dokonać takiej oceny musi posiadać rzetelne informacje nt. każdego z wariantów.

5. Istnieje rozbieżność pomiędzy wnioskami formułowanymi w przedłożonej wraz z uzupełnieniem dokumentacji geotechnicznej a wnioskami w tym zakresie zawartymi na str. 47-50 raportu. W punkcie 6.3. *Uwagi ogólne* dokumentacji geotechnicznej jej autorzy stwierdzają, że opracowanie ma charakter wstępny, gdyż wymagają pełnego rozpoznania podłoża w następnym etapie prac. W raporcie natomiast traktuje się wnioski (uwagi ogólne) zawarte w dokumentacji technicznej jako zalecenia ostateczne o czym świadczy sformułowanie ze str. 47-48 raportu „prace związane z fundamentowaniem turbin wiatrowych powinny być wykonane ze szczególną ostrożnością zgodnie z zaleceniami autorów dokumentacji geotechnicznej”.
6. Na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U z 2013 r. Nr 0 poz. 21) przepisów ustawy nie stosuje się (nie są odpadem) do niezanieczyszczonej gleby i innych materiałów występujących w stanie naturalnym, wydobytych w trakcie robót budowlanych, pod warunkiem, że materiał ten zostanie wykorzystany do celów budowlanych w stanie naturalnym na terenie, na którym został wydobyty. Z informacji zawartych w raporcie wynika, że całość mas ziemnych została zakwalifikowana do odpadów o kodzie 17 05 04 – *gleba i ziemia, w tym kamienie, inne niż wymienione w 17 05 03*, zarówno te które zostaną zagospodarowane w granicach planowanej inwestycji jak i te które zostaną przekazane. W związku z powyższym należy oszacować ilość odpadów w postaci mas ziemnych (stanowiących odpady o kodzie 17 05 03), które zostaną przekazane w celu ich dalszego zagospodarowania.

7. W strumieniu odpadów powstających na etapie eksploatacji inwestycji nie zostały uwzględnione odpady powstające w wyniku wiercenia pod pale fundamentowe i z przewiertów sterowniczych z użyciem płuczki wiertniczej – bentonitowej. W wyniku tych prac powstaną odpady z podgrupy 01 05 – *płuczki wiertnicze i inne odpady wiertnicze*. Ponieważ płuczka bentonitowa sporządzana będzie na bazie wody słodkiej to powstającym odpadom należy nadać kod 01 05 04 – *płuczki i odpady wiertnicze z odwiertów wody słodkiej*. W związku z powyższym w strumieniu odpadów należy uwzględnić odpady o kodzie 17 05 04, podać ich szacunkową ilość wraz ze wskazaniem dalszego sposobu zagospodarowania zgodnie z zapisami zawartymi w ustawie z dnia 14 grudnia 2013 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. nr 0, poz. 21).
8. Uzupełnienie opisu oddziaływania przedsięwzięcia na krajobraz, w szczególności w fazie funkcjonowania przedsięwzięcia, z uwzględnieniem klasyfikacji i waloryzacji krajobrazu oraz zmian widoczności dominant krajobrazowych o charakterze przemysłowym (jakimi z całą pewnością będą elektrownie wiatrowe) wraz ze wzrostem odległości od zespołu budowli i wpływu na postrzeganie wizualne krajobrazu w strefie oddziaływania przedsięwzięcia (ok. 10km), w tym krajobrazów kulturowych z zabytkami (Chodywańce, Gródek, Jarczów, Korhynie).

Wyjaśnienie inwestora dotyczące pkt. 16, pkt. 18, pkt. 23, pkt.24, pkt. 25 i pkt. 26 „uzupełnienia raportu”, w odniesieniu do wpływu przedsięwzięcia na krajobraz nie są właściwe merytorycznie. Na str. 19 opracowania pt. „Analiza oddziaływania na krajobraz, krajobraz kulturowy i zabytki” zawarte jest stwierdzenie: *„Ponieważ w Polsce nie obowiązują żadne przepisy dotyczące wpływu inwestycji na krajobraz, nie można dokonać analizy zgodności z prawem takich działań. Wpływu inwestycji na krajobraz nie można też jednoznacznie określić jako pozytywny, neutralny czy negatywny, ponieważ jest to wyłącznie kwestią subiektywnej oceny obserwatora.”* Powyższą tezę autorzy podtrzymują (str.15 i str.19) w wyjaśnieniach z dnia 9 stycznia 2013 r. W uzupełnieniu informacji dołączono wprowadzić zmienioną mapę prognozowanej widoczności farmy w promieniu 10 km od elektrowni (załącznik nr 7 do przesłanego uzupełnienia), ale nie opisano wyników analizy widoczności budowli w odniesieniu do zasięgu przestrzennego oddziaływania na krajobraz, typów krajobrazu i rangi walorów krajobrazowych terenu. Wyjaśnienia wymaga również skala widoczności zamieszczona na mapie „1-17” i odniesienie tej skali do przyjętej przez autorów raportu skali oddziaływania na krajobraz (brak oddziaływania, małe (nieznaczące), średnie (umiarkowane), duże (znaczące) i krytyczne). Na str.31-32 Analizy Krajobrazowej przytoczono za „Wytycznymi w zakresie prognozowania oddziaływań na środowisko farm wiatrowych” Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (Stryjecki M., Mielniczuk K., 2011), opisy orientacyjnych stref widoczności turbin w zależności od odległości, w jakiej znajduje się obserwator względem danego przedsięwzięcia, ale wg tej skali nie przeanalizowano wpływu na odbiór wizualny krajobrazu w strefie potencjalnego oddziaływania przedsięwzięcia z uwzględnieniem typów krajobrazu i rangi walorów krajobrazowych.

Nie można zgodzić się ze stwierdzeniem, że w Polsce nie ma przepisów regulujących kwestię oddziaływań inwestycji na krajobraz, a skoro nie ma norm to nie można dokonać obiektywnej oceny takiego oddziaływania. Podobnie nie można zgodzić się z wyjaśnieniem (str.20 uzupełnienia), że *„Projekt FW Jarczów jest zlokalizowany poza granicami parków krajobrazowych i OCHK, natomiast zgodnie z przepisami art. 16, 17, 23 i 24 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, ochronie podlega jedynie teren w granicach parku krajobrazowego czy OCHK.”*

Przepisy dotyczące ochrony krajobrazu kulturowego, parków kulturowych, zabytków, w tym obiektów archeologicznych, zawiera ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U z 2003 r., Nr 162 poz.1568 z późn. zm.) - art. 3 pkt 14, art. 6, art. 7, art. 16-19. Przepisy dotyczące ochrony krajobrazu zawarte są również w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2009 r., Nr 151 poz.1220 j.t z późn. zm.) - art. 2 ust. 1 i 2 oraz art. 5 pkt 23, art. 6 pkt 3, 4 i 9, art. 16 i art. 23). Park kulturowy jest szczególną formą ochrony krajobrazu kulturowego, natomiast park krajobrazowy i obszar chronionego krajobrazu są formami szczególnej ochrony krajobrazu szerzej rozumianego (krajobraz o charakterze naturalnym i kulturowym). Poza ww. formami ochrony przyrody krajobraz podlega ochronie tak jak każdy inny element środowiska i zgodnie z ustalonymi przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U z 2008 r., Nr 199 poz. 1227 z późn. zm.), zakresem raportu - art. 66 ust. 1 pkt 7 lit. b i lit. d *(b)powierzchnię ziemi, z uwzględnieniem ruchów masowych ziemi, klimat i krajobraz, d)zabytki i krajobraz kulturowy, objęte istniejącą dokumentacją, w szczególności rejestrem lub ewidencją zabytków)* wymagane jest w raporcie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wskazanie oddziaływania na krajobraz. Brak norm prawnych w tym zakresie nie uniemożliwia oceny wpływu na krajobraz. Podobnie nie ma konkretnych norm dla wpływu na faunę, florę, siedliska albo na obszary Natura 2000, a autorzy raportu dokonywali analizy rodzajów i poziomów oddziaływania.

9. Przeanalizowanie wpływu przedsięwzięcia, w tym skumulowanego z oddziaływaniem FW Tomaszów na projekt utworzenia Archeologicznego Parku Kulturowego (Łubcze-Hubinek-Posadów).

Wyjaśnienie w uzupełnieniu pkt.27 str.20 *„iż nie istnieje obecnie projekt utworzenia Archeologicznego Parku Kulturowego na terenie gminy Jarczów, poza hasłowymi wzmiankami o nim w kilku dokumentach planistycznych i strategicznych. Ponieważ nie są znane jakiegokolwiek szczegóły dotyczące tego przedsięwzięcia, tym bardziej nie jest możliwa ocena wpływu na nie farmy wiatrowej”* oraz ignorowanie dokumentów planistycznych szczebla wojewódzkiego i przepisów prawa miejscowego nie może być uznane za właściwe. Powyższe wyjaśnienie nie koresponduje z zapisami dokumentu podstawowego, który wymienia odpowiednie przepisy ale nie zawiera uzasadnionej merytorycznie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na zasoby archeologiczne i projekt parku kulturowego.

Teren projektowanego Archeologicznego Parku Kulturowego został wskazany w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa Lubelskiego (2002r.). W w/w dokumencie sieć cmentarzysk kurhanowych: Łubcze – Hubinek - Wierszyczka została wskazana jako jeden z 5-ciu w woj. lubelskim najcenniejszych obszarów archeologicznych o znaczeniu europejskim (patrz. tom II Kierunki Polityki Przestrzennej str.52). Zgodnie z art. 44. ust.1 1. Ustawy z dnia 27 marca 2003 r.o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U.2012.647 j.t.z p.zm.) ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa wprowadza się do planu miejscowego po uprzednim uzgodnieniu terminu realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym i warunków wprowadzenia ich do planu miejscowego. Stosownie do obowiązku wynikającego z w/w ustawy – przepisy prawa miejscowego tj. uchwała Nr XI/52/11 Rady Gminy w Jarczowie z dnia 8 grudnia 2011 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Jarczów dla realizacji farm wiatrowych na terenie sołectwa: Nowy Przeorsk, Przewłoka, Nedeżów, Sowiniec,

Gródek Kolonia, Wierszyczka, Gródek, Łubcze (Lubel.2012.154) w§ 8. *Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego, zabytków oraz dóbr kultury współczesnej* zawiera wykaz stanowisk archeologicznych i wskazuje teren planowany do ochrony (część zachodnia obszaru planu objęta jest fragmentem planowanego archeologicznego parku kulturowego.). Oznacza to, że w ramach ustalonej funkcji mogą być realizowane przedsięwzięcia, które uwzględniają wymogi zachowania walorów projektowanego parku kulturowego. Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na walory kulturowe, w tym na planowany archeologiczny park kulturowy (obszar o walorach archeologicznych rangi europejskiej) może przesądzić o zgodności przedsięwzięcia z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Opis oddziaływania na walory archeologiczne terenu planowanej farmy zawarty w opracowaniu dot. analizy krajobrazowej str.48 i odnoszący się do fazy eksploatacji („Nie przewiduje się natomiast negatywnego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia w fazie eksploatacji przedsięwzięcia.”) oraz na str.50 (Ze względu na uwarunkowania o których mowa (z analizy tekstu zamieszczonego wyżej wynika, że przesądza o tym fakt wyznaczenia terenu farmy w mpzp) powyżej nie przewiduje się aby PEW Jarczów powodowała negatywne oddziaływania na planowany archeologiczny park kulturowy)) jest nie uzasadniony merytorycznie. Znajduje się jedynie wykaz stanowisk archeologicznych na tym terenie. Nie ma natomiast informacji czy wszystkie elementy przedsięwzięcia będą zlokalizowane poza wymienionymi stanowiskami archeologicznymi lub w bezpiecznej odległości od stref technicznych budowy poszczególnych obiektów. W tej sytuacji wykluczenie negatywnego oddziaływania na zasoby archeologiczne i planowany Archeologiczny Park Kulturowy jest nieuprawnione (str.40 Analizy Krajobrazowej). Argument, że miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dopuszcza lokalizację turbin na terenie planowanym pod park jest nie wystarczający. Muszą być równocześnie osiągnięte dwa cele ustalone w mpzp tj. ochrona wartości archeologicznych stanowiących m.in. przedmiot ochrony planowanego parku kulturowego oraz realizacja farmy, w zakresie nie kolidującym z ochroną zasobów kulturowych, w tym archeologicznych.

10. Uzupełnienie analizy dot. wpływu farmy Jarczów oraz wpływu skumulowanego farmy Jarczów i Tomaszów oraz farmy Tyszowce na warunki bytowania orlika krzykliwego. Wg informacji na str.68-69 RMO oddziaływanie farmy Jarczów (17 turbin) na ptaki wg jednej metody oceniono na poziomie 3,24 osobnika/ rok, wg innej 1,7 osobnika/rok, natomiast oddziaływanie skumulowane farmy Jarczów i Tomaszów (28 turbin) odpowiednio na poziomie 5,1 osobnika na rok, oraz 2,8 osobnika /rok. „Obliczono śmiertelność ptaków na podstawie wskaźników określonych w Wytycznych dotyczących ocen oddziaływania turbin wiatrowych na ptaki (Chylarecki, Kajzer, Polakowski, Wysocki, Tryjanowski i Wuczyński, 2011), zgodnie z którymi śmiertelność dla analizowanych farm wiatrowych w Ameryce Północnej i Europie kształtuje się na poziomie 0,1 osobnika ginącego rocznie w przeliczeniu na 1MW zainstalowanej mocy Farmy.” W żaden sposób tych danych nie odniesiono do warunków przyrodniczych w obrębie i w otoczeniu planowanej farmy oraz do populacji orlika krzykliwego. Nie można wykluczyć, że wśród potencjalnych ofiar będą orliki. Wśród ofiar może nie być orlika, albo może zginąć od 1 nawet do 5 osobników /rok. Śmierć dorosłego osobnika w zależności od terminu kolizji oraz płci ptaka przełożyć się może na brak lęgu (brak możliwości wykarmienia samicy w okresie wysiadywania, brak możliwości wykarmienia pisklęcia). Jest to szczególnie ważne w przypadku dwóch par bytujących w bliskiej odległości od planowanych budowli.

Z informacji dot. skutków wynikających z „bezpośredniej utraty, fragmentacji i przekształcania siedlisk” zawartej na str.70 RMO wynika również, że nie doszacowano również skutków ograniczenia dostępu do żerowisk oraz ich fragmentacji: „Utracie będą podlegały fragmenty pól, które przeznaczone zostaną pod lokalizację fundamentów turbin oraz dróg dojazdowych, które nie przedstawiają większej wartości przyrodniczej.”. Wg informacji na str.7 RMO „Wyniki przeprowadzonych badań terenowych (monitoring ornitologiczny wykonany na potrzeby inwestycji, a także dane zawarte w materiałach dotyczących awifauny regionu) wskazują jednak, że na analizowanym obszarze nie znajdują się znaczące żerowiska tego gatunku.” Nie wskazano w jakich materiałach znajdują się takie dane. Podobnie na str. 73 powtarza się informacja „Wyniki przeprowadzonych badań terenowych (monitoring ornitologiczny wykonany na potrzeby inwestycji, a także dane zawarte w materiałach dotyczących awifauny regionu) wskazują jednak, że na analizowanym obszarze nie znajdują się znaczące żerowiska tego gatunku.” Jednocześnie, na stronie 46-47 monitoringu ornitologicznego projektowanej Farmy Wiatrowej Jarczów zamieszczono zapis, „orlik krzykliwy został stwierdzony w trakcie sezonu lęgowego 3 razy na punktach obserwacyjnych (0,17 os/h obserwacji) oraz 10 razy na transektach (0,28 os/km transektu). Dodatkowo odnotowano 5 osobników w trakcie sezonu pługowego na transektach obserwacyjnych (0,11 os/km transektu. Dodatkowo istnieje lęgowa populacja tego gatunku związana z międzyczaszem Sołokiji i Huczwy; najprawdopodobniej gniazdujące tam pary nie są pokarmowo związane z badana powierzchnią”. W dalszej części stwierdzono, że pozostałe turbiny chociaż położone bliżej stanowiska lęgowego niż turbina 19 (z lokalizacji, której zrezygnowano ze względu na identyfikację żerowiska cyt.: „głównie obszary łąk” oraz położenie na trasie do atrakcyjnych żerowisk w okolicy miejscowości Gródek, na północny-wschód od stanowiska lęgowego) – cyt.:” położone są na terenach nie wykorzystywanych intensywnie przez orlika jako żerowisko”.

Z informacji zawartej na str. 73 RMO wynika, że wpływ na lokalną populację orlika krzykliwego badano dla 12 par („By zobaczyć jaki wpływ wybudowanie farmy może mieć na zdefiniowaną bardziej lokalnie populację orlika wskazującą na 12 par lęgowych (dane LTO, informacje wymienione w SDF obszarów naturalnych, dodatkowo zweryfikowane analizą mapy w Wójciak et al. 2005 i informacje dostępne z Komitetu Ochrony Orlów).....”). Z analizy tekstu nie wynika jaki przyjęto zasięg przestrzenny oddziaływania na ptaki. Wg wyjaśnień zawartych w uzupełnieniu do raportu (str.21 uzupełnienia) w przypadku badania wpływu potencjalnej śmiertelności orlików wynikającej z kolizji z budowlami przyjęto liczebność populacji w strefie 20 km, natomiast wg informacji w opracowaniu eksperckim dot. oddziaływania na obszary Natura 2000 badano wpływ na obszary ptasie w strefie 20-25km. Tak więc, można przyjąć za autorami raportu i uzupełnień, że strefa oddziaływania na ptaki to 20-25km.

Z analizy własnej RDOŚ przeprowadzonej celem weryfikacji prawidłowości danych wyjściowych do prognozowania skutków oddziaływania farmy na populację orlika krzykliwego, dla 15 km buforów od w/w farm wiatrowych wynika, że wynika, że:

- farma wiatrowa Jarczów może oddziaływać negatywnie na 20 par orlika krzykliwego. W buforze 15km bytuje 7 par dla których decyzjami RDOŚ wyznaczono strefy lęgowe oraz 13 par dla których znane są rewiry (nie wyznaczone strefy lęgowe głównie ze względu na stosunki własnościowe). Z analizy danych wynika, że 3 pary w strefach lęgowych znajdują się w strefie skumulowanych oddziaływań z farmą Tyszowce oraz 1 para w rewirze w strefie oddziaływania dodatkowego farm Tyszowce i Tomaszów.

- farma wiatrowa Tomaszów + farma wiatrowa Jarczów może oddziaływać łącznie na 22 pary orlika krzykliwego (8 wyznaczonych stref oraz 14 rewirów) . Na 3 pary w strefach lęgowych oraz 13 par w rewirach oddziaływać będą obie w/w farmy.
- farma wiatrowa Tomaszów + farma wiatrowa Jarczów+ farma Tyszowce może oddziaływać łącznie na 43 pary orlika krzykliwego (24 strefy lęgowe oraz 19 rewirów). Na 3 pary w strefach lęgowych oraz na 1 parę w rewirze oddziaływać będą wszystkie trzy farmy.

Z zebranych danych wynika, że w strefie oddziaływania skumulowanego (bufor 15 km) 3 planowanych farm wiatrowych (Jarczów + Tomaszów + Tyszowce) znajdować się będzie około 40% populacji związanej z międzyrzeczem Bugu i Huczwy liczącej około 90-100par. Stopień oddziaływania będzie zmieniać się w zależności od odległości stanowiska lęgowego od budowli.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że konkluzja dot. oddziaływania farmy Jarczów oraz oddziaływania skumulowanego farmy Jarczów i Tomaszów zawarta na str.71 RMO jest nie uzasadniona merytorycznie („w rozdziale 6.2 przeanalizowano oddziaływanie skumulowane (śmiertelność) z projektowaną w okolicy FW Tomaszów Lubelski. Planowana do realizacji FW, na co wskazują dane uzyskane podczas trwania monitoringu, nie jest położona na drodze ważnych szlaków migracyjnych i nie powinna zakłócić migracji ptaków. „) oraz na str.77 „Według kryteriów stosowanych w ocenie ryzyka planowanej inwestycji na awifaunę, zebrane dane naukowe wskazują, że projekt inwestycji w planowanym miejscu może być realizowany i nie będzie wywierał istotnego negatywnego wpływu na populacje ptaków. ”

Podobnie nie jest uzasadniona merytorycznie ocena w raporcie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w części dot. wpływu na walory ornitologiczne (str.145) :” Na podstawie wyników monitoringu ornitologicznego stwierdzono, że budowa zespołu elektrowni wiatrowych nie spowoduje znaczącego zmniejszenia terenów lęgowych i żerowiskowych w skali lokalnej. Wpływ na populacje ptaków szponiastych najbardziej narażonych na kolizje określano również jako niewielki. Nie stwierdzono, aby planowana farma wiatrowa mogła stanowić istotną barierę dla ptaków lęgowych i migrujących. ”

Dla w/w wariantów oddziaływania, wskazane jest przeanalizowanie i opisanie potencjalnych skutków kumulowania się oddziaływań farm na orlika krzykliwego, z uwzględnieniem, w szczególności potencjalnej śmiertelności, wykluczenia lub ograniczenia dostępu do żerowisk i ich fragmentacji , oraz wpływu odległości miejsca lęgowego na poziom negatywnego oddziaływania , wg przyjętej w raporcie 5-stopniowej skali.

11. W opracowaniu eksperckim „Monitoring ornitologiczny projektowanej farmy wiatrowej Jarczów raport końcowy z badań w sezonie 2008-2010 uzupełnione badaniami wykonanymi w 2012r.” - należy uzupełnić dane o dot. przedziałów godzinowych obserwacji w odniesieniu do poszczególnych terminów obserwacji przedstawionych w części tabelarycznej - str. 24- 25.

Informacja „ godziny ranne i przedpołudniowe” (liczenie punktowe str.22) lub „godziny poranne (liczenie transeptowe str. 23) jest mało precyzyjna. Przedziały godzinowe obserwacji mogą mieć wpływ na wyniki obserwacji np. w części dot. orlika krzykliwego .

12. Wyjaśnienie rozbieżności dot. odległości punktów obserwacyjnych określonych w tekście RMO (str.22) oraz na ryc.4.

Wg tekstu „na obszarze planowanej farmy wiatrowej wyznaczane są punkty obserwacyjne oddalone od siebie o około 1,5 km, pokrywające w miarę równomiernie cały obszar inwestycji. Na podstawie wstępnych prac terenowych jesienią 2008 roku zaproponowano lokalizację trzech punktów obserwacyjnych na obszarze planowanej farmy wiatrowej. W kolejnym roku ze względu na zmiany uprawowe na powierzchni, celem lepsze widoczności tak punkty, jak i transekty uległy lekkim modyfikacjom (szczegóły zobrazowano na ryc. 4.”

Z analizy ryc. 4 wynika, że obserwacje w latach 2009-2010 prowadzono na 5 punktach obserwacyjnych i 5 transektach, natomiast w latach 2011-2012 na 3 punktach obserwacyjnych (P1-P3) w innych lokalizacjach oraz na 3 transektach (T1-T3). Punkt P1 i P2 z lat 2011-2012 oddalone są o około 2,5 km, a punkt P2-P3 w odległości około 3,5 km, natomiast punkty obserwacyjne z lat 2009-2010 w odległości nawet około 4- 4,5 km. Faktyczne zagęszczenie punktów obserwacyjnych może mieć wpływ na wyniki obserwacji.

Do czasu złożenia wyjaśnień i uzupełnień wstrzymane zostają terminy postępowania.

Z uwagi iż raport oś i dotychczasowe uzupełnienie, nie dostarczają informacji pozwalających na sformułowanie środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia, sprawa zostanie rozpatrzona w terminie 30 dni od dnia przedłożenia do tut. Organu uzupełnienia dokumentacji.

Otrzymują:

- ① Adresat
2. Aa

Do wiadomości:

1. Elektrownia Wiatrowa Kresy I Sp. z o.o.
ul. Postępu 17B
02-676 Warszawa

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska

w Lublinie

Bogdan Stępień
Bogdan Stępień